

ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΦΟΡΜΕΣ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ – Ο ΑΡΧΙΔΑΜΕΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (431-421 π. Χ)

Ο Πελοποννησιακός πόλεμος ήταν ο πόλεμος μεταξύ των Αθηναίων και των Σπαρτιατών που διήρκησε από το 431 έως το 404 π. Χ. και κατέστρεψε ουσιαστικά όλη την Ελλάδα. Οι δυο μεγάλοι ιστορικοί που έγραψαν για αυτόν τον πόλεμο ήταν ο Θουκυδίδης και ο Ξενοφώντας.

1. Ποιες ήταν οι αιτίες του Πελοποννησιακού πολέμου;

- a. Μετά την πλήρη κυριαρχία της Αθήνας στο Αιγαίο, η Αθήνα στρέφει το βλέμμα της προς τη Δύση, το Ιόνιο και την Αδριατική. Αυτό προκαλεί την αντίδραση της Κορίνθου (σύμμαχος της Σπάρτης), γιατί θεωρεί ότι η Αθήνα στρέφοντας το βλέμμα της σε αυτές τις περιοχές θα πλήξει τα δικά της οικονομικά συμφέροντα.
- b. Η πιο σημαντική αιτία όμως ήταν η διαφορά στο πολίτευμα της Αθήνας και της Σπάρτης. Η κλειστή και αριστοκρατική Σπάρτη βλέπει με καχυποψία **την αυξανόμενη δύναμη** της ανοικτής και δημοκρατικής Αθήνας.

2. Ποιες ήταν η αφορμές για την έναρξη του πολέμου;

- a. Σύμφωνα με τον ιστορικό Θουκυδίδη, η ανάμειξη των Αθηναίων στη διαμάχη μεταξύ των Κορινθίων και των Κερκυραίων για την Επίδαμο (σημερινό Δυρράχιο) ήταν η πρώτη αφορμή.
- b. Οι Κορίνθιοι δυσανασχετούν με την εμπλοκή της Αθήνας και ωθούν σε αποστασία από την Αθηναϊκή συμμαχία την Ποτίδαια (432 π. Χ).
- c. Σε αντίποινα ο Περικλής απαγορεύει στους Μεγαρείς (σύμμαχος της Σπάρτης) να αγκυροβολούν σε λιμάνια της Αθηναϊκής Συμμαχίας και να διεξάγουν εμπόριο. (**Μεγαρικό Ψήφισμα**)
- d. Σε συνέδριο που έγινε στην Σπάρτη, οι Κορίνθιοι και οι Μεγαρείς προτείνουν ως λύση τον πόλεμο. Το 431 π. Χ ο Πελοποννησιακός πόλεμος ξεκινάει, με αποτέλεσμα να παραβιαστούν, οι Τριακοντούτεις σπονδαί.

3. Ο πόλεμος διήρκησε 27 χρόνια, με μικρές διακοπές και χωρίζεται σε τρεις φάσεις:

- i. Αρχιδάμειος πόλεμος (431-421 π. Χ)
- ii. Σικελική εκστρατεία (415-413 π. Χ)
- iii. Δεκελεικός – Ιωνικός πόλεμος (413-411 π. Χ)

4. **Αρχιδάμειος πόλεμος (431-421):**

- a. **Αρχή πολέμου:** η εισβολή των Θηβαίων στην Πλαταιά (σύμμαχος της Αθήνας).
- b. Ο πελοποννησιακός στρατός με αρχηγό τον βασιλιά της Σπάρτης Αρχίδαμο λεηλατεί την ύπαιθρο της Αττικής και ο πληθυσμός καταφεύγει μέσα στην οχυρωμένη πόλη.
- c. 430 π. Χ: μία ασθένεια / λοιμός αποδεκατίζει το λαό της Αθήνας και προκαλεί το θάνατο του Περικλή (429). Εμφανίζονται οι δημαγωγοί (βλέπε σελ. 150 σχολικού βιβλίου) μετά το θάνατο του Περικλή.
- d. Για να αντιμετωπίσει η Αθήνα τις επιθέσεις των Σπαρτιατών πιέζει οικονομικά τους συμμάχους της με αποτέλεσμα να προκαλέσει δυσαρέσκεια και να αρχίσουν οι αποστασίες. Η Λέσβος αποστατεί (428) και η αποστασία καταπνίγεται βίαια από τους Αθηναίους.
- e. Το 425 οι Αθηναίοι πετυχαίνουν να καταλάβουν τη Σφακτηρία στην Πύλο και να συλλάβουν πολλούς Σπαρτιάτες. Τότε η Σπάρτη σε μια προσπάθεια της να απελευθερώσει τους αιχμαλώτους της ζητάει ειρήνη αλλά η Αθήνα αρνείται.
- f. Τότε οι Σπαρτιάτες μεταφέρουν τον πόλεμο στη Μακεδονία. Ο στρατηγός Βρασίδης καταλαμβάνει την Αμφίπολη και οι Αθηναίοι στέλνουν στρατό στη Χαλκιδική με αρχηγό το δημαγωγό Κλέωνα. Οι δύο στρατηγοί σκοτώνονται (422) και το **421 υπογράφεται η ειρήνη του Νικία** (αθηναίος αρχηγός αριστοκρατικού κόμματος) για 50 χρόνια (κράτησε 6 χρόνια). Οι όροι της ειρήνης προέβλεπαν:
  - i. την ανταλλαγή των αιχμαλώτων.

ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΦΟΡΜΕΣ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ – Ο ΑΡΧΙΔΑΜΕΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (431-421 π. Χ)
ii. την επιστροφή της Αμφίπολης στην Αθήνα και της Πύλου στη Σπάρτη.

Διαδραστικές ασκήσεις:

Χάρτης συμμαχιών: <https://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/9314>

Βίντεο: <https://www.youtube.com/watch?v=UpBo3gMrQiA&t=15s>

<https://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/Yliko/istoria/ask.Istorias/peloponniakos-a.htm>

<https://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/Yliko/istoria/ask.Istorias/peloponniakos1.htm>